

Novinky v oblasti vývoje odborného vzdělávání v EU

Beroun, 9.10.2020

Odborné vzdělávání optikou EU 2016-2018

Nová agenda dovedností pro Evropu (2016) usilovala o to, aby se odborné vzdělávání a příprava staly hlavní volbou díky posílení příležitostí s učením se prací a zviditelněním dobrých výsledků odborného vzdělávání a přípravy na trhu práce.

Dochází k postupnému naplňování deseti opatření, která cílila např. na:

- ✓ přezkum doporučení o klíčových kompetencích pro celoživotní učení,
- ✓ zlepšení poznatků o dovednostech a odstranění dovednostních nedostatků (Plán pro odvětvovou spolupráci),
- ✓ zřízení Koalice pro digitální dovednosti a digitální pracovní místa,
- ✓ sledování uplatnění absolventů po ukončení vzdělávání a jejich uplatnění na trhu práce,
- ✓ přezkum rámců ECVET, Europass, EQF a EQAVET,
- ✓ pomoc dospělým s nízkou kvalifikací atd.

Odborné vzdělávání z pohledu EU, 2016-2018

V letech 2017 - 2018 došlo k naplnění některých opatření a na úrovni EU byly schváleny dokumenty, které mj. také pomáhají uskutečňovat vizi Evropského prostoru vzdělávání, jako např. :

- Akční plán digitálního vzdělávání
- Doporučení Rady o klíčových kompetencích pro celoživotní učení;
- Doporučení Rady o podpoře automatického vzájemného uznávání kvalifikací získaných v rámci vysokoškolského a sekundárního OVP a výsledků z období studia a v zahraničí
- Rozhodnutí o Europassu
- Doporučení Rady o Evropském rámci kvalifikací pro celoživotní učení (EQF)
- Doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů

Odborné vzdělávání z pohledu EU (2020-2025). Evropský prostor vzdělávání

30. 9. 2020 - Sdělení EK o Evropském prostoru vzdělávání

Cílem je rozvíjet skutečný evropský prostor pro vzdělávání, v němž vysoce kvalitní a inkluzivní vzdělávání a odbornou přípravu neomezují hranice a který se snaží **odstranit překážky pro uznávání kvalifikací získaných v rámci vysokoškolského vzdělání a vyššího sekundárního vzdělání a odborné přípravy a výsledků z období studia v zahraničí**, a usilovat o zjednodušení **přeshraničního uznávání výsledků odborné přípravy a celoživotního učení**.

Pokrývá všechny úrovně a typy odborného vzdělávání a přípravy, přičemž šest hlavních pilířů se týká:

1. Kvalitního vzdělávání (osvojit si průřezové dovednosti, jako je kritické a kreativní myšlení, digitální a podnikatelské dovednosti, které usnadní přístup trh práce, odstranění bariéry mobility a podpora uznávání);

Odborné vzdělávání z pohledu EU (2020-2025). Evropský prostor vzdělávání

2. Inkluzivity ve vzdělávání a genderové rovnosti (důraz na oddělení sociálně ekonomického statusu od možností vzdělávání a na omezení vlivu tohoto statusu na výsledky vzdělávání, zaručit rovné podmínky ve vzdělávání pro všechny, OV jako součást celoživotního učení).
3. Zelené a digitální transformace (získat znalosti, schopnosti, hodnoty a postoje potřebné k rozvoji a podpoře udržitelné společnosti a ekonomiky).
4. Kvality učitelů a pracovníků ve vzdělávání (rozvoj kompetencí, zvýšení atraktivity učitelské profese, mobilita jako součást jejich kariérní přípravy).
5. Vysokého školství (nadmárodní spolupráce v oblasti VŠ).
6. Posílení geopolitické dimenze Evropy (výměnné programy).

Odborné vzdělávání z pohledu EU (2020-2025)

Končí platnost Strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy ET 2020; **připravuje se nový a ambicióznější „ET post 2020“**.

Celkovým cílem by měla být modernizace politiky EU v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, která by měla být zaměřena na **potřebu prohlubování a zvyšování dovedností**, abychom dostáli společným ambicím zvládnout výzvy 21. století, a zejména by měla podpořit oživení po pandemii COVID-19 a přispět k vytvoření udržitelnější, spravedlivější a odolnější Evropské unie.

24. listopadu 2020 bylo přijato **Doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost**

Doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě z 24.11. 2020

Doporučení vyzývá členské státy, aby rozvíjely politiky odborného vzdělávání a přípravy podle následujících principů:

- Odborné vzdělávání a příprava (dále OVP) se pružně přizpůsobují potřebám a změnám na trhu práce (např. všechny programy mají prvky učení se práci)
- Základem odborného vzdělávání a přípravy je flexibilita a možnosti postupu
- Odborné vzdělávání a příprava jsou hnací silou inovací a růstu a připravují na digitální a ekologickou transformaci a na povolání, po kterých je velká poptávka
- Odborné vzdělávání a příprava jsou atraktivní volbou založenou na moderním a digitalizovaném poskytování odborné přípravy/dovedností
- Odborné vzdělávání a příprava podporují rovné příležitosti
- Odborné vzdělávání a příprava se opírají o kulturu zajišťování kvality

Doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě z 24.11. 2020

Rada EU doporučila členským zemím co nejlépe využívat evropské nástroje transparentnosti, jako jsou evropský rámec kvalifikací (EQF), evropský systém přenosu a akumulace kreditů (ECTS), Europass a klasifikace ESCO (evropské dovednosti, kompetence, kvalifikace a povolání); usnadňovat automatické vzájemné uznávání kvalifikací a výsledků z období studia v zahraničí, umožnit žákům a studentům používat různé funkce Europassu (např. záznamy jejich zkušeností, dovedností a kvalifikací v on-line profilu, který může pomoci při volbě povolání, zkušeností s mobilitou, získávání dokumentů opatřených digitálním podpisem a přijímání návrhů a hledání příležitostí ke studiu a práci, získání kvalifikace, validace, uznávání atd.).

Doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě z 24.11. 2020

Rada EU zdůrazňuje **roli center excellence odborného vzdělávání** pro odbornou přípravu v konkrétních oblastech, a to jak pro počáteční odborné vzdělávání a přípravu, tak k prohlubování a zvyšování dovedností a kvalifikací.

Atraktivitu a inovace v OV posiluje také internacionalizace, nadnárodní mobilita, včetně virtuálních dovednostních soutěží.

Odolnost OV by měla být posílena také digitalizací. Posílena by měla být úloha učitelů, učitelů praktického vyučování a školitelů (instruktorů) a především učení se prací.

Mezi počátečním i dalším odborným vzděláváním a přípravou, všeobecným vzděláváním a vysokoškolským vzděláváním jsou **flexibilní a prostupné dráhy**.

Doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě z 24.11. 2020

Programy odborného vzdělávání a přípravy se zaměřují na účastníky vzdělávání, nabízejí prezenční a digitální či smíšenou výuku, přičemž poskytují flexibilní a modulární přístupy založené na uznávání výsledků neformálního a informálního učení, a umožňují dosahovat profesního postupu a pokroku při učení. Programy dalšího odborného vzdělávání jsou koncipovány tak, aby se daly přizpůsobit potřebám trhu práce, odvětví nebo individuálním potřebám při prohlubování, zvyšování nebo změně kvalifikace.

Doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě z 24.11. 2020

Členské státy by dále měly:

- rozvíjet své systémy OVP tak, aby bylo **atraktivní volbou** pro mladé i dospělé, obsahovalo **prvky učení se prací** a pomáhalo získávat dovednosti, které jim umožní **uplatnit se na trhu práce** i ve společnosti ovlivněné digitální a zelenou transformací a demografickými změnami , poskytovalo vyváženou kombinaci odborných a klíčových dovedností, bylo **flexibilní** s možností postupu, bylo založené na **modulech a jednotkách výsledků učení**, bylo zaměřené na účastníky vzdělávacího procesu a bylo **inkluzivní** a přispívalo k vytváření evropské dimenze.
- do roku 2025 se pokusit naplnit cíle, které jsou součástí evropských rámců monitorování OVP a politiky zaměstnanosti:
 - ✓ Podíl zaměstnaných absolventů (ve věku 20-34 let) by měl dosahovat alespoň 82 %
 - ✓ Alespoň 60 % čerstvých absolventů odborného vzdělávání a přípravy by mělo mít zkušenosti s učením na pracovišti
 - ✓ Alespoň 8 % účastníků odborného vzdělávání a přípravy

Odborné vzdělávání z pohledu EU (2020-2025)

Milník v rozvoji odborného vzdělávání a přípravy v rámci EU představuje podpis tzv. **Osnabrücké deklarace** ze 30. listopadu 2020.

Doplňuje vizi a strategické cíle formulované v Doporučení Rady o OV. Cílem deklarace je přispět k zotavení po pandemii a podpořit rozvoj Evropského prostoru vzdělávání.

Čtyři hlavní oblasti na období 2021 -2025 jsou:

- ✓ odolnost a excelence prostřednictvím kvalitního, inkluzivního a flexibilního odborného vzdělávání,
- ✓ vytvoření nové kultury celoživotního učení – relevance dalšího vzdělávání a digitalizace;
- ✓ udržitelnost ve smyslu „zeleného“ přístupu k odbornému vzdělávání a přípravě;
- ✓ Evropský prostor vzdělávání a internacionalizace odborného vzdělávání

ECVET – vývoj od roku 2009

V odborném vzdělávání byly EK postupně zavedeny dva nástroje, které podporují členské státy ve zvyšování **flexibility** (2009: Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu – **ECVET**) a ve zvyšování kvality jejich systémů (2009: Evropský referenční rámec pro zajišťování **kvality** v oblasti odborného vzdělávání a přípravy – **EQAVET**).

Cílem **Doporučení EP a Rady EU o ECVET** bylo **zlepšit uznávání, shromažďování a přenos výsledků učení, podporovat mobilitu a celoživotní učení, jakož i vytvořit systém kreditů EU pro oblast odborného vzdělávání a přípravy.**

ECVET v roce 2014

ECVET od roku 2009 postupně v praxi ověřoval nástroje na zajištění kvalitního obsahu mobility, rozsáhlé uplatnění našel pak v programu Erasmus + od roku 2014, kdy se postupně a velmi zdařile implementoval do projektů mobilit jednotlivců KA 1 (počet projektů s ECVET stoupl z 42,8% v r. 2014 na 98,6% v roce 2020) i do projektů strategických partnerství KA2.

V ČR se možnosti **využití prvků ECVET se ověřovalo také na národní úrovni** (např. systémové projekty NÚV/NPI ČR:

Pospolu:

http://www.nuv.cz/uploads/POSPOLU/publikace/Publikace_ecvet_final.pdf

a Modernizace odborného vzdělávání -

<https://mov.nuv.cz/mov/folders/33/documents>

Postupně se principy ECVET začaly využívat také pro zkvalitnění odborných praxí v jednotlivých členských zemích.

ECVET 2018 - 2020

Zpětná vazba získaná od členských zemí v průběhu dotazování o nástrojích ECVET (a EQAVET) v r. 2018:

Pozitiva:

- dle hodnocení členských států přispěl ECVET ve velké míře ke zkvalitnění mobility v praxi díky využívání jednotek výsledků učení;
- téměř všechny členské státy nyní využívají systém ECVET při mezinárodní mobilitě.

Negativa:

- jako slabina systému se ukázaly kreditové body, které nesplnily očekávání a doporučení nepřispělo k vytvoření evropského systému kreditů v odborném vzdělávání a přípravě

ECVET po roce 2020

Nástroje mobility, které vznikly na základě doporučení z roku 2009 v souvislosti s podporou geografické mobility žáků a studentů v OV (např. Smlouva o učení a Memorandum o porozumění), **budou dále rozvíjeny v rámci jiných nástrojů EU**, jako jsou nástroje podporované programem Erasmus+ a **napojeny na další rozvoj Europassu.**

Koncepce **kreditových bodů ECVET** zavedená doporučením z roku 2009 však nebyla uplatňována všeobecně, členskými zeměmi nebyla využívána a **doporučení nevedlo k vytvoření evropského systému kreditů** v oblasti odborného vzdělávání a přípravy.

Kredity v postsekundární a terciární vzdělávání (ECTS) budou i nadále využívány.

ECVET po roce 2020

V Doporučení Rady EU o odborném vzdělávání z 24.11. 2020 jsou výslovně **posíleny některé klíčové zásady ECVET (např. jednotky výsledků učení) týkající se flexibility:**

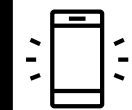
Programy odborného vzdělávání a přípravy jsou založeny na **modulech nebo jednotkách výsledků učení** a jsou zavedeny **mechanismy validace, které umožňují přenos, uznávání a shromažďování výsledků učení** každého studenta, aby mohl získat kvalifikaci, případně částečnou kvalifikaci podle vnitrostátních podmínek. V počátečním odborném vzdělávání a přípravě je primárním cílem dosáhnout plné kvalifikace.

Doporučení o ECVET z roku 2009 bylo nahrazeno Doporučením Rady EU z listopadu 2020 a ECVET se začlení se do dalších nástrojů politiky EU.

ECVET je po skončení pilotní fáze vnímán jako běžná součást projektů mobility.

KONTAKTY

Dům zahraniční spolupráce (DZS)

Na Poříčí 1035/4, 110 00 Praha 1

 +420 221 850 100

 info@dzs.cz

www.dzs.cz

Facebook

www.facebook.com/dumzahranicnispoluprace

www.facebook.com/erasmusplusCR

www.facebook.com/mladezvakci

www.facebook.com/studyincz

Instagram

www.instagram.com/dzs_cz/

Twitter

twitter.com/dzs_cz